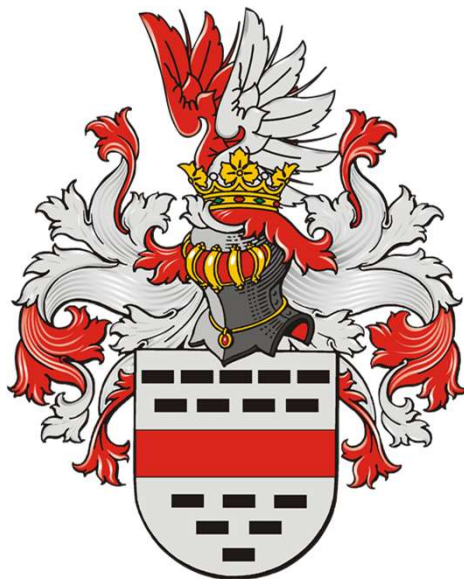

Vriendendag 2026

Stichting van Nieuw-Weerterland

Samenhang Oude Nederveen-Verhalen van verschillende locaties

Hebben jullie vragen over de familie geschiedenis?

Een rijtje verhalen:

Jan van Nederveen uit Loenhout (1303)

Willem van Nederveen uit de Langstraat (1325)

Pieter van Nederveen dobbert in zijn wieg (1421)

De Delftse Donderslag (1654)

Jan van Nederveen uit Loenhout (1303)

In de stichtingsacte van de Bredase Kanunnikenbank, uit het testament van Jacob, pastoor van Gilze en deken van Hilvarenbeek, van 8 oktober 1303 lezen we in een lange goederenlijst:

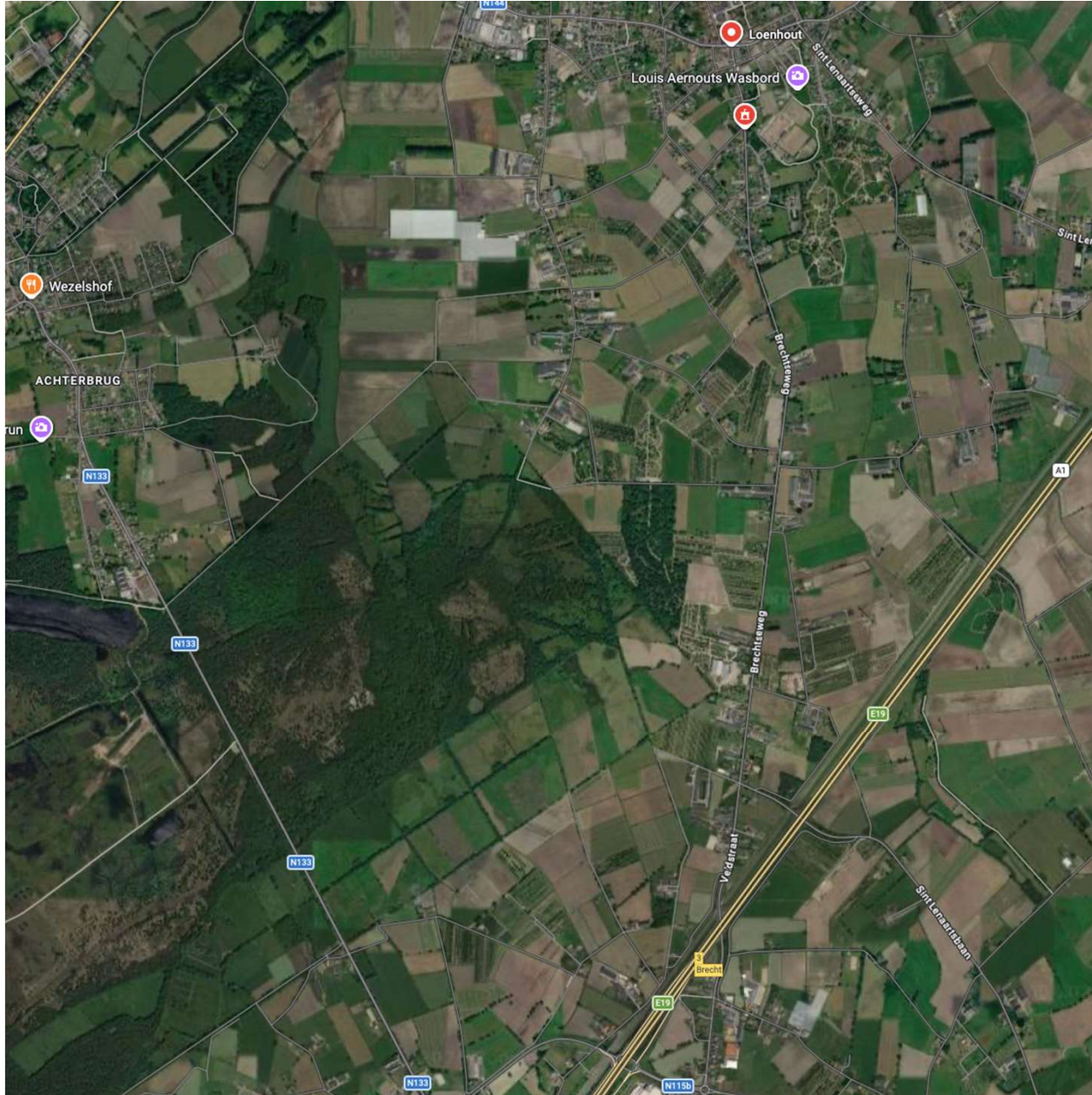
‘Item quatuor et dimidium sextarium siliginis in quibus tenetur Iohannes de Loenhout dictus de Nederuenne.’

”Zo ook vier en een halve sextarius rogge waarvoor Johannes van Loenhout, genaamd De Nederuenne, gehouden is.”

Dit gaat over rogge voor ongeveer 10 broden.

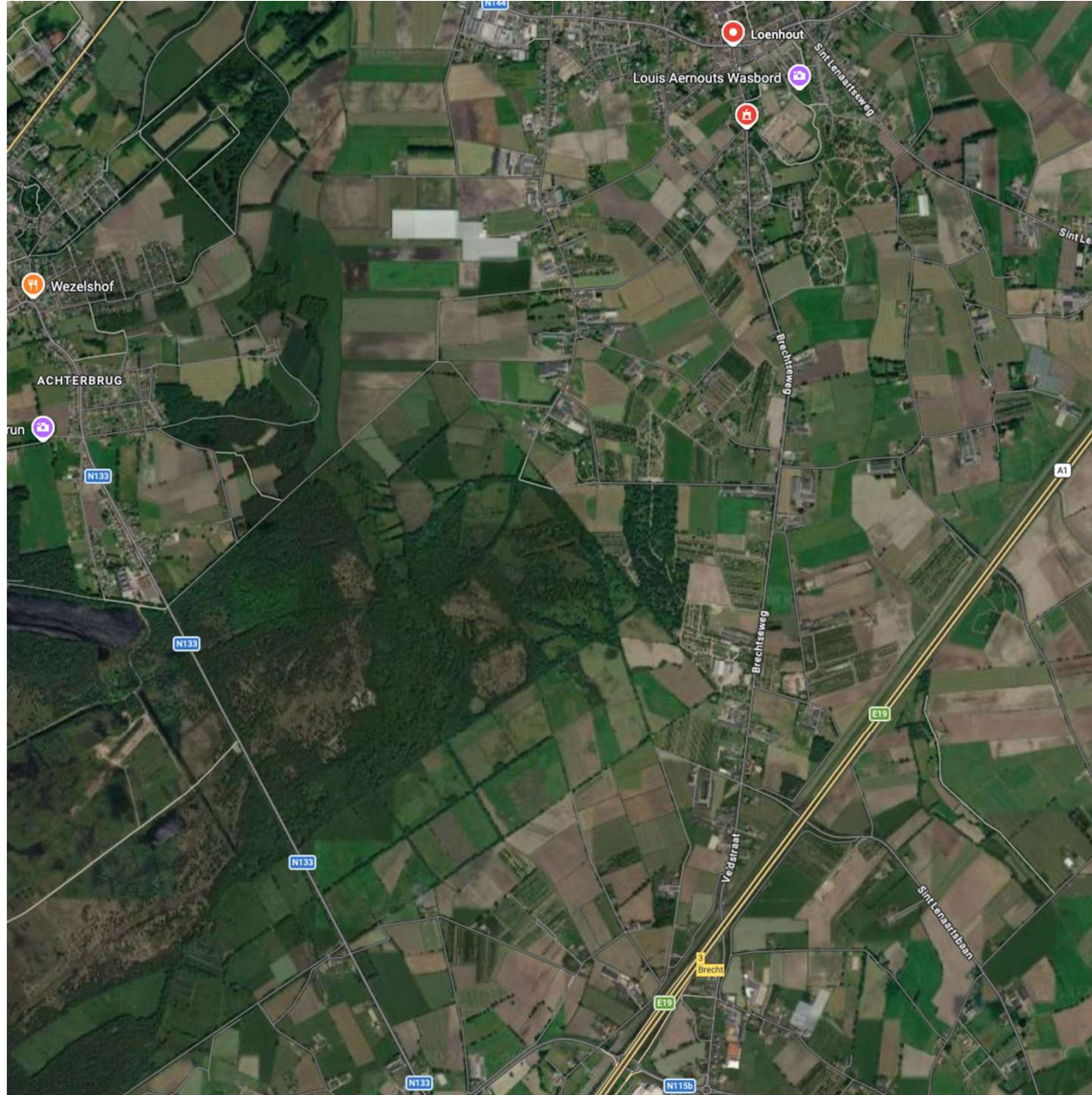
Het gaat hier om een **erfpacht of grondcijs** — een symbolisch-praktische jaarlijkse verplichting die eigendomsverhoudingen bevestigde en in stand hield.

naamsvermeldingen en literatuurreferenties:

- Johannes de Loenhout dictus de Nederverne, 1303; Willem van Nederveen werd in 1325 beleend met het ambacht Nederveen in de Langstraat; Godevaert van Nederven, 1387 = Godevairt van Nerven, schepen van Gilze 1392 [Buiks-1994, p 69, 183].
- Iohannes de Loenhout dictus de Nederveen, 1303; Laurens van Nederveen, 1440; Wilhelmus de Nederven, 1469-70; Jan van Nederveen, 1474. Ivm. Neerven, een afzonderlijke heerlijkheid binnen Loenhout, provincie Antwerpen. Neer- of neder- wijst op een relatief lage ligging; venne betekent in de middeleeuwen in deze streek steeds veen, moer, moeras. Dat veen zal in het dal van de naast gelegen Grote Beek gezocht moeten worden. Nederveen is dan de nederzetting, de heerlijkheid bij het lager gelegen veen. Vergelijk Nederveen in de Langstraat: dat was een nederzetting die zelf ook in het veen lag. Te Wortel (prov. Antwerpen) ligt een klein gehucht Neerven [Buiks & Leenders-1993, deel 3, p 355].
- Het eerste contact van de magistratenfamilie Van Neerven/Nederven met de Steenbrugstraat in Breda is te traceren in het jaar 1428: zekere Peter en Jan van Nederven verkochten in dat jaar het eiland den Regenbeemd. Peter van Neerven is volgens het testament van zijn moeder uit 1395 een bastaardzoon van haar en Willem van Neerven, ambachtsheer van Nederveen bij het tegenwoordige Sprang-Capelle. Vrijwel zeker is dat de oudst bekende Willem van Nederveen door de graaf van Holland in 1325 beleend werd met het ambacht van Nederveen. Volgt een rubriek met de notabelen van deze familie met carrière in Breda [Jac.H. van Hooydonk, 'Hofhuizen in de Steenbrugstrate (Nieuwstraat): het huys Nederveen ook de Gruyters huysinge genoemd', in: Engelbrecht van Nassau. Kwartaalblad van de Heemkundige Kring Breda 18 (1999), nr 2, p 77].
- Floris van Nederveen Jansz, 1458 te Veen [G.M. van Aalst & J.C. Kort, 'De lenen van de hofstede Boxtel in het Land van Heusden, 1356-1688', in: Met Gansen Trou 40 (1990), p 108].
- Na de Sint Elisabethsvloed van 1421, waarbij het ambacht Nederveen verloren ging, vormde jonker Jan van Nederveen de schakel tussen de middeleeuwse ridderlijke familie Van Nederveen en de in de daarop volgende eeuwen in de Langstraat zo bekende familie Van Nederveen, waarvan veel leden belangrijke openbare functies bekleed hebben. Jan van Nederveen was in 1630 schout van 's-Grevelduin-Capelle [J.W. Maris, 'Wetenswaardigheden: Familie Van Nederveen', in: Bruggeske. Contactorgaan van de Vereniging voor Heemkunde van Sprang-Capelle en omgeving 5 (1991), nr 2, p 62].

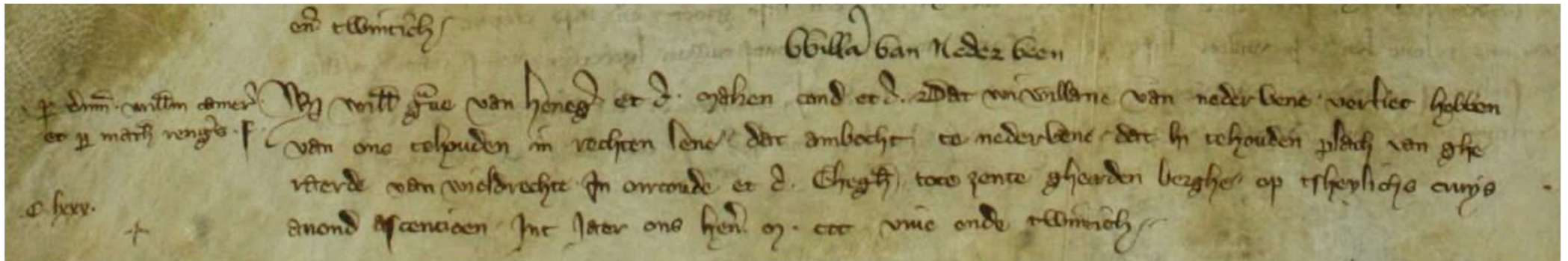
afkortingen en bibliografische notaties:

Zoek!

Willem van Nederveen uit de Langstraat (1325)

Willem van Nederveen

‘Wij Willem Graaf van Henegouwen en Z(eeland) geven bekend aan ieder dat wij Willem van Nedervene verlijt hebben van ons te houden in rechten lene dat ambacht te Nedervene dat hij te houden placht van Gerard van Wieldrecht. In oorkonde en gezegeld te Sint Geer(trui)denberg op ’s-Heilig Kruisavond Ascension in het jaar onzes Heren 1300 vijf en twintig.

(Geertruidenberg, 15 mei 1325: dus vandaag over een week 701 jaar geleden.)

Oudste vermelding van het gebied rond Waspik en Nederveen

Schenking van grondbezit aan het klooster van Sint Truiden door Walter en Isalda Spiering:

Regest 29 en 31 augustus 1257 van Walter, ridder van Aalburg genaamd Spirinch, en Isalda, zijn vrouw: Voorts verzocht genoemde vrouwe aan Walter, haar echtgenoot, met de instemming van Jan, heer van Heusden, haar voogd, en verkreeg het, dat zij en haar genoemde voogd uit het deel van de goederen dat zij aanbracht, een bepaalde tiende die gelegen is in de parochie van Waspich en Capelle terug te laten kopen door Isalda haar broers voor vijftig pond Hollands, wanneer ze daartoe de mogelijkheid hebben.

I. Jan van Nederveen, geb. omstr. 1240–1250, heer van Loenhout, thans gelegen in Belgisch Vlaanderen, voorheen in het hertogdom Brabant, gezien daar in 1303, tr. N.N.

Uit dit huwelijk:

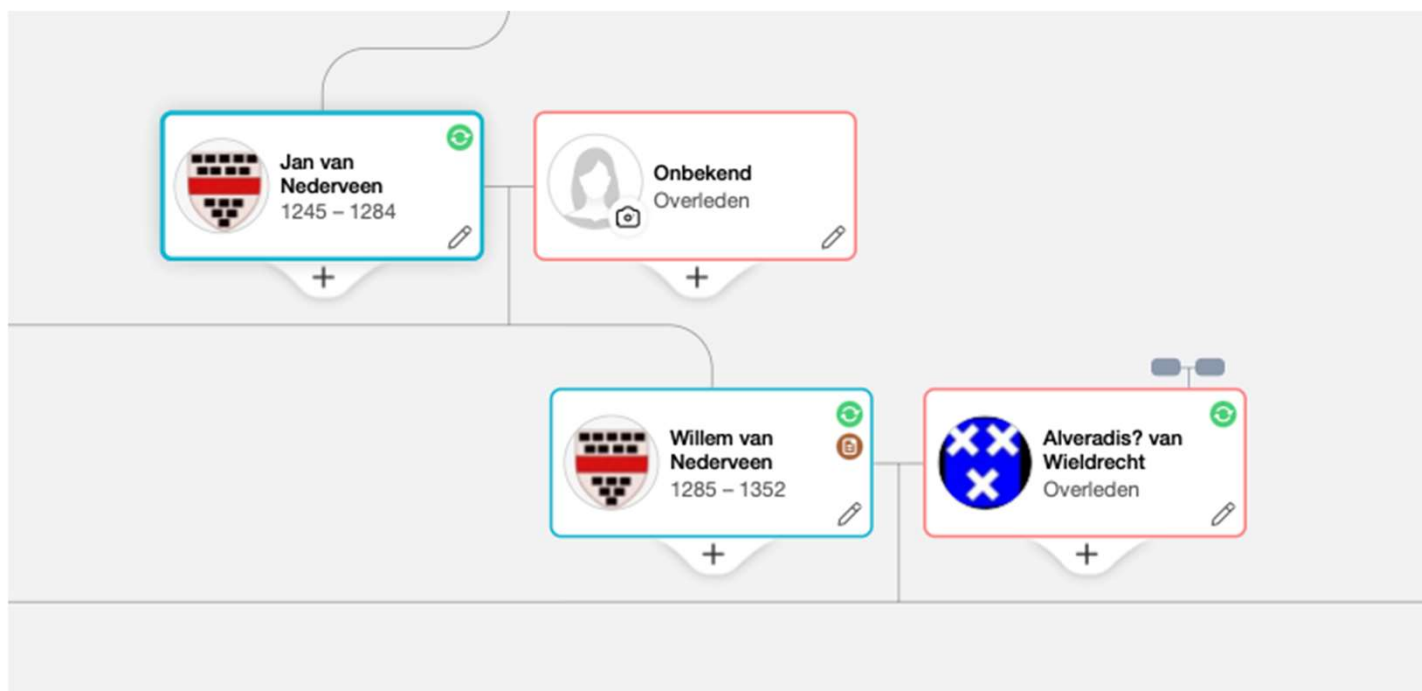
1. Jkvr. van Nederveen, tr. Boudewijn van Naeltwijck, geb. omstr. 1270–1280, genoemd in 1296.
2. Willem, volgt II.

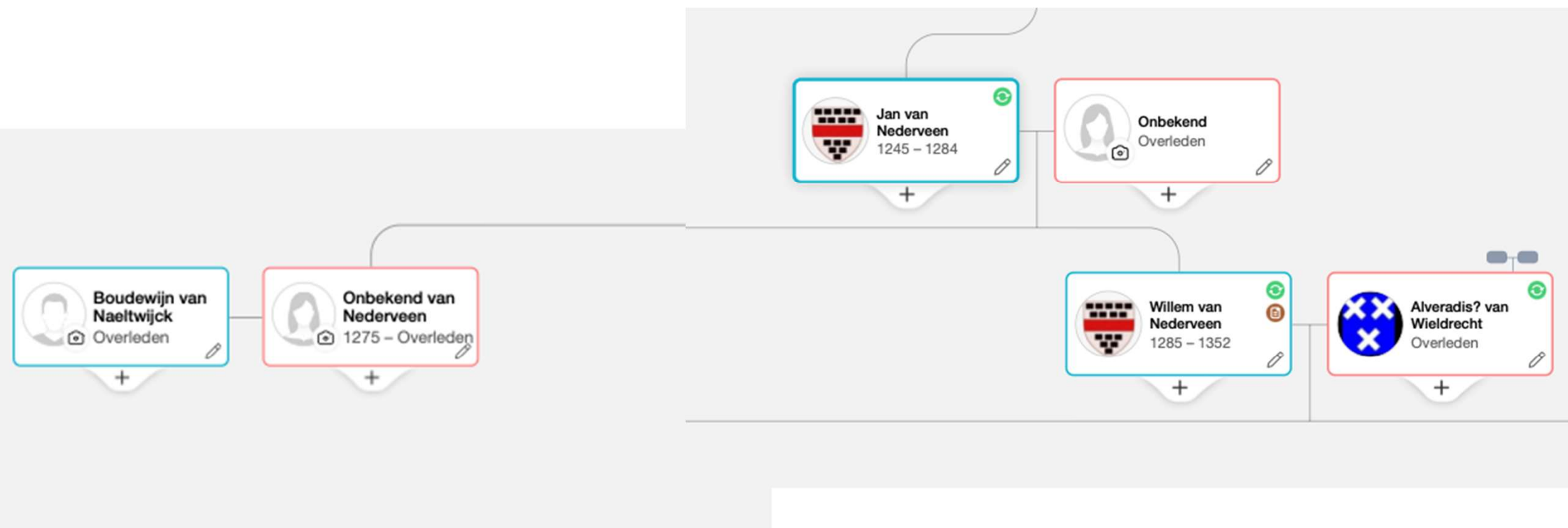
II. Willem van Nederveen (verwant aan Gerard van Wieldrecht, zeer waarschijnlijk zijn schoonvader), geb. omstr. 1280–1290, beleend door de graaf van Holland met het ambacht Nederveen te Nedervene in de parochie Capelle 13 sept. 1325 (“s-Heilig Kruisavond Ascension”), dat hij te houden placht van Gerard van Wieldrecht, tr. N.N. (Zie blz. 31)

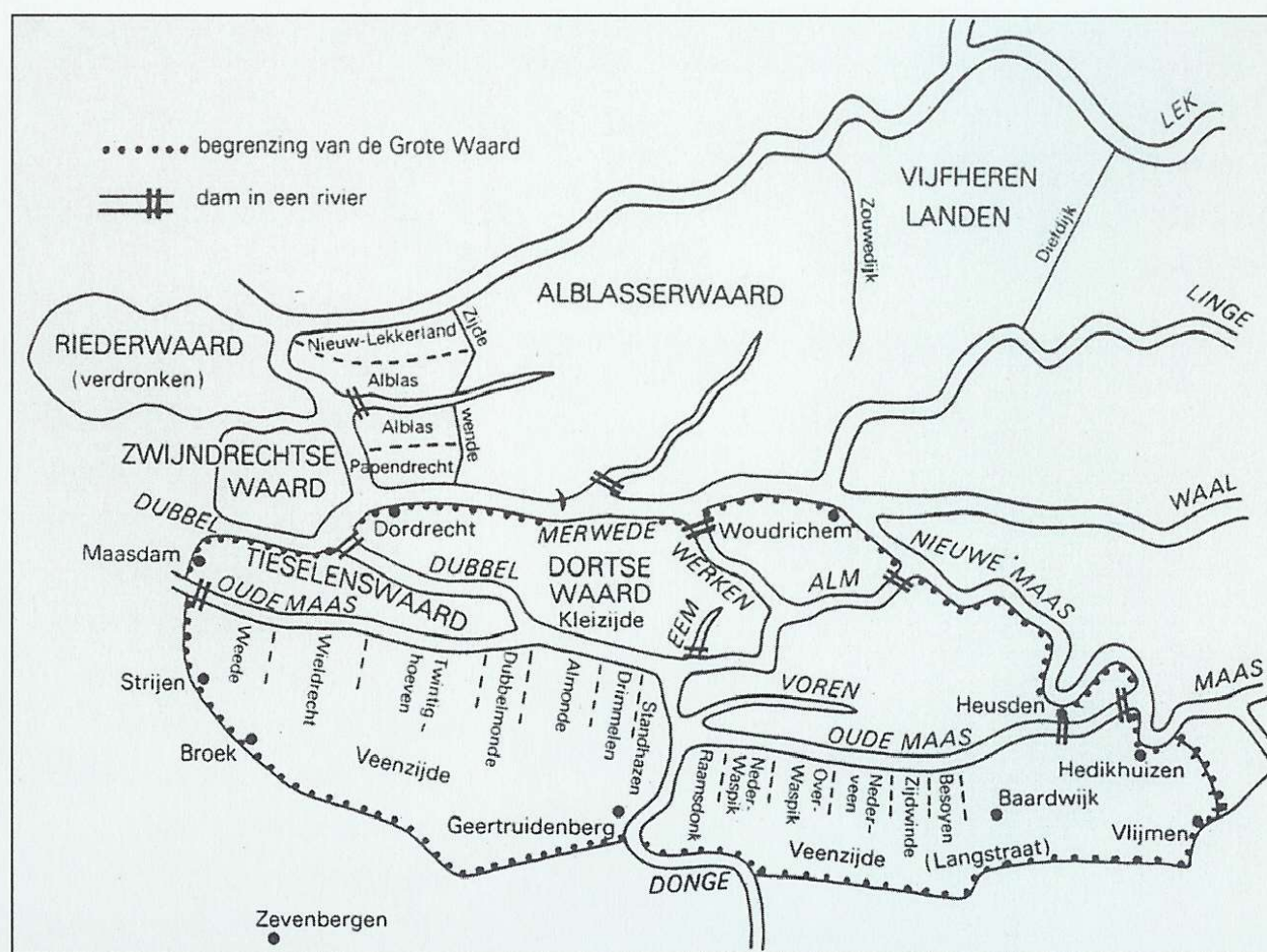
Uit dit huwelijk:

1. Jan, volgt III-a.
2. Gerrit, volgt III-b.
3. Willemien van Nederveen, geb. omstr. 1310–1320, tr. Arnout Nicolaasz van Reynegom.

Compareerde voor mij not(aris) ende den getuygen ondergenoemt Lysbeth Pietersd(ochte)r, weduwe van Cornelis Mol out ontrent 80 jaeren, woonende binnen dese stadt, ende heeft bij haere vrouwe waerheyt, in plaets van eede, ten versoucke van Johan Moysess(oon) van Nederveen, buscruytmaecker, woonachtich tot Delft in 't Goudelaken, verclaert ende geaffirmeert waerachtich te wesen dat sij deposante seer wel gekent heeft Margriete Jans van Nederveen, haere bestemoeder, die een dochter was van jonch(ee)r Jan Pieterss(oon) van Nederveen, welcke Jonch(ee)r Jan Pieterss(oon) van Nederveen een soon was van jonch(ee)r Pieter van Nederveen; verclaert mede waerachtich te wesen, dat sij deposante seer wel gekent heeft Goossen ende Frans Janssonen van Nederveen, gebroeders, mede kinderen van de voors(chreven) Jonch(ee)r Jan Pieterss(oon) van Nederveen; welcke voors(chreven) Frans Janss(oon) van Nederveen, onder andere kinderen, een kint achtergelaten heeft met naemen Jan Franss(oon) van Nederveen, welcke voors(chreven) Jan Franss(oon) van Nederveen, onder andere kinderen, mede een kint achtergelaeten heeft met naemen Moyses Janss(oon) van Nederveen, die mede onder andere kinderen een soon achtergelaeten heeft met naemen Jan Moysess(oon) van Nederveen, wesende den req(uiran)t in desen. Gevende sij deposante voor redenen van wetenschap dat sij d'voors(chreven) Margrieta Jans van Nederveen, haere bestemoeder, tot verscheiden maelen heeft hooren seggen ende verhaalen dat de voors(chreven) h(ee)r Pieter van Nederveen, des voorn(oemden) Margrietens bestevaeder, in 't jaer 1421 in een wiech uyt den Dortschen Waert, die in 't voors(chreven) jaer 1421 ondergelopen was, is comen drijven ende door een visscher gebracht wiert tot Sevenbergen bij den heer Cornelis van Sevenbergen, die hem heeft doen opvoeden als een edelman, alsoo hij d'voors(chreven)

P(iete)r van Nederveen kende door een bloetcoraelde paternoster, die hij om zijn hals hadde, daer een wapen aen hinck van vijftien turven met een roden baer in 't midden, met sijnen naem Jon(c)h(ee)r Pieter van Nederveen gelijk d'voors(chreven) deposante d'voorn(oemde) Margrieta Jans van Nederveen, haere bestemoeder, mede tot verscheiden malen heeft horen seggen ende verhaalen dat d'voorn(oemde) jonch(ee)r Pieter van Nederveen in huwelick gehadt heeft Catrina van Badrianes, van 's-Hertogenbosch, mette welcke hij gewoont heeft op zijn eygen casteel te Dinter, 't welck hem bij zijn vader was naergelaeten, gelijk nae zijn doot daer mede op gewoont heeft d'voors(chreven) j(onchee)r Jan Pieterss(oon) van Nederveen, des voors(chreven) j(onchee)r Jan Pieterss(oon) van Nederveens naergelaeten soon, die in huwelick gehadt heeft Luytge van Beeck, van 's-Hertogenbosch, welck voors(chreven) casteel ten tijde d'voors(chreven) j(onchee)r Jan Pieterss(oon) van Nederveen daer op woonde door de Gelderse affgebrant ende geplondert es ende een wijl tijts daer naer aldaer es overleden ende begraven; 't welck sij deposante t'allen tijden naerder, es 't noot, presenteert gestant te doen.

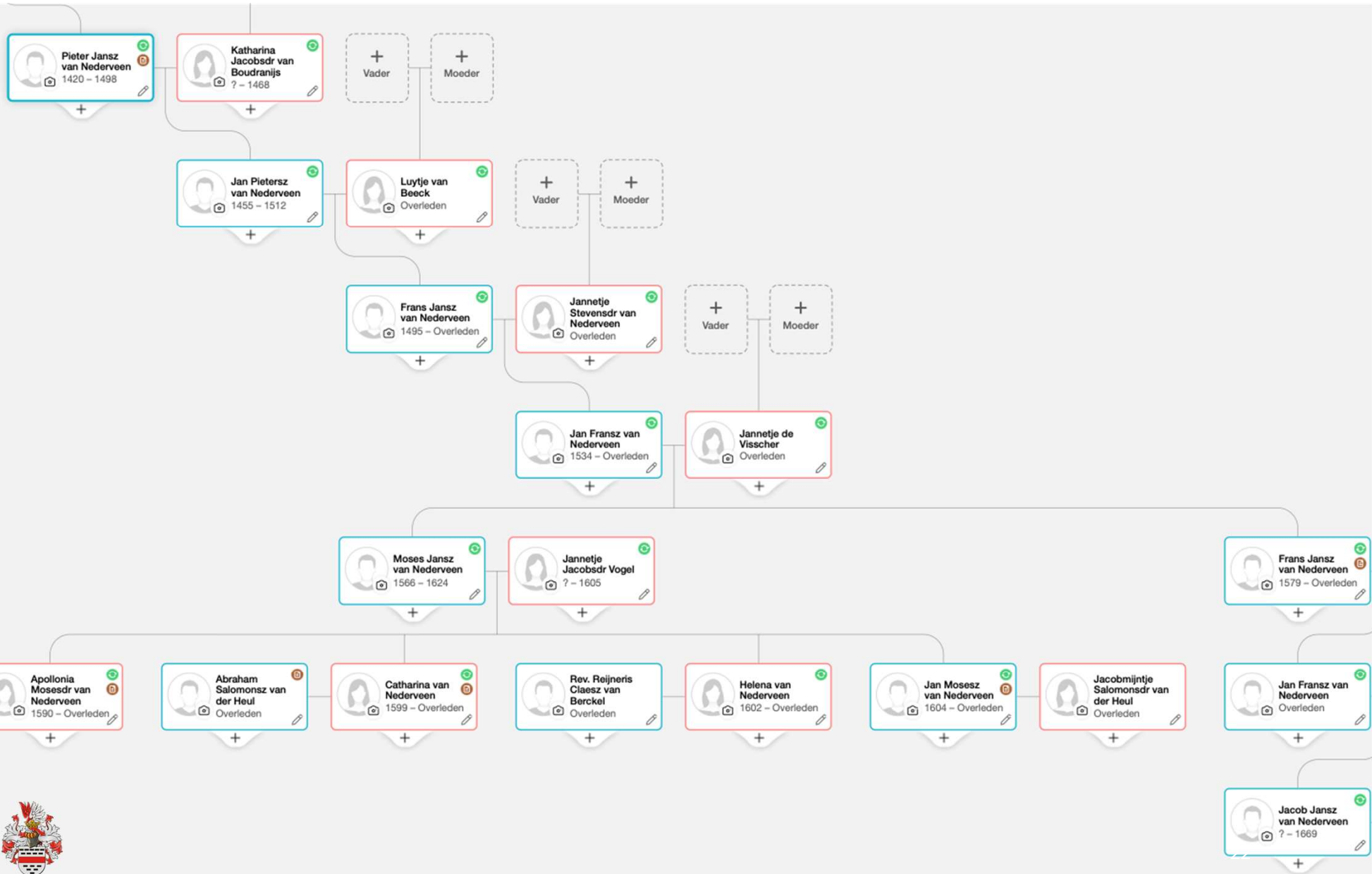
Aldus gepasseert binnen der voors(chreven) stadt Haerlem, den sevenden July 1635, in presentie van Jacob Maertenss(oon) ende Jan du Vie, smalwerckers, inwoonders deser stadt, als getuygen hier toe versocht.
(w.g.) Lysbet Pieters (selffs gestelt merck)

Jacob Maertens

Bij mij Jan de Vie, t'oirconden

Jacob van Bosvelt, not(ari)s pub(licus) 1635.

Op 12 oktober 1654 voltrok zich een grote ramp in Delft. Een opslagplaats in het noordoosten van de binnenstad, vol met buskruit, ontplofte en zorgde voor een enorme ravage. Hoeveel slachtoffers de ramp, die bekend kwam te staan als de Delftse donderslag, eiste is niet helemaal duidelijk. Historici vermoeden dat het er honderden moeten zijn geweest.

In het Kruithuis lag naar schatting 90.000 pond buskruit opgeslagen. De explosie was volgens de overlevering zo groot dat deze tot op Texel te horen was. De oorzaak van de ramp is nooit officieel vastgesteld. Historici vermoeden dat Cornelis Soetens, de beheerder van het Kruithuis, de explosie veroorzaakte toen hij met zijn lantaarn de opslagplaats binnenliep. Kort voor de ramp had men hem de opslagplaats binnen zien gaan. Er zouden vonken van zijn brandende lantaarn zijn overgeslagen op het buskruit. Het lichaam van Soetens is nooit teruggevonden.

De stad had niet alleen honderden doden te betreuren, ook de verwoesting was enorm. Zo'n vijfhonderd gebouwen raakten onherstelbaar beschadigd. Het gebied aan de Oostkant van de Verwersdijk werd volledig weggevaagd. De beschilderde ramen in de Oude Kerk en de Nieuwe Kerk, die tijdens de [Beeldenstorm](#) nog gespaard waren, sprongen door de donderslag. Alles ging aan diggelen. In het dak van de Nieuwe Kerk zat daarnaast een groot gat en de muren van het gebouw zaten vol scheuren. Bomen waren ontworteld en verbrand. Een ontstelde bezoeker schreef over de ramp: *Hele straten met hun bewoners, hele scholen met hun leerlingen, liggen begraven onder de puinhopen.*

